

A Nap lánya

(olasz népmese)

Volt egyszer egy király meg egy királyné, akik megannyi sóhajtozás, vágyakozás után, végre-valahára gyermekáldás elé néztek. Hívták a csillagjósokat, hogy megtudják, fiuk lesz-e vagy lányuk, és hogy milyen sors vár rá. A csillagjósok megvizsgálták az égboltot, s azt mondták, hogy leánygyermek fog születni, sorsa pedig az lesz, hogy mielőtt betöltené a húsz esztendőt, beléje szeret a Nap, és megajándékozza egy gyermekkel. Amikor a király és a királyné meghallották, hogy unokájuk a Naptól fog születni, aki fönt van az égen és nem veheti feleségül a lányukat, igencsak elszomorodtak. S hogy a sorsnak útját állják, építtettek egy nagy tornyot, ablakait pedig olyan magasra helyezték, hogy a Nap sugarai ne juthassanak le az aljáig. A kislányt dajkájával együtt a toronyba zárták, hogy húszéves koráig ne láthassa a Napot, és a Nap se pillanthassa meg őt.

A dajkának volt egy hasonló korú lánya, a két gyermek együtt nőtt fel a toronyban. Már majdnem húszesztendősek voltak, mikor egy szép napon arról ábrándoztak, hogy mennyi szépség lehet a falakon kívüli világban, és a dajka lányának eszébe jutott valami: – Mi lenne, ha egymásra raknánk a székeket, úgy próbálnánk az ablakig fölmászni. Megláthatnánk, mi van odakint! Úgy is történt, addig rakták egymás tetejére a székeket, amíg föl nem értek az ablakig. Kinéztek, és megpillantották a fákat, a folyót, a szálló kőcsagokat, följebb pedig a felhőket és a Napot. A Nap meglátta a királylányt, beleszeretett, reá vetette egy sugarát. Megérintette a sugár a királylányt, s ő attól fogva várta, hogy világra hozza a Nap lányát.

A Nap lánya ott született meg a toronyban, a dajka pedig, aki félt a király haragjától, fejedelmi aranypólyába bugyolálta, kivitte egy babföldre, és ott hagyta. A királylány nemsokára betöltötte a húsz esztendőt, s apja kiengedte a toronyból, gondolván, hogy elmúlt a veszély. Nem tudta, hogy már minden megtörtént, s hogy lányának és a Napnak gyermeke azóta magára hagyva sír egy babföld közepén.

Azt a földet kerülte épp, vadászatra indulva egy másik király; fölfigyelt a nyöszörgésre, és megszánta a bab közé kitett, szép kis teremtet.

Fölvette, hazavitte a feleségének. Kerítették neki egy dajkát, s úgy nevelték a palotában, mintha a saját lányuk volna, a fiukkal együtt, aki nagyobbacska volt, de nem sokkal.

A fiú és a lány együtt cseperedtek, s nagykorukra megszerették egymást. A királyfi hallani sem akart más feleségről, ám a király ellenezte, hogy a fia talált lánnyal házasodjon össze, ezért a lányt egy távoli, magányos házba száműzte, majdcsak elfeledkezik róla a fia. Nem is képzelte, hogy az a lány a Nap lánya, s hogy varázserővel bír, mindenféle fortélyt ismer, amire közönséges halandó nem képes.

Mihelyt a palotából elkerült a lány, a király fejedelmi családból való mátkát keresett fiának, és a menyegző napját is kitűzték. Aznap szokás szerint meghívó csemegét küldtek minden rokonnak, barátnak és hozzátartozónak, s mivel a babföldön talált lány is rajta volt a rokonok, barátok és hozzátartozók lajstromán, a hírnökök neki is vittek csemegét.

Bekopogtattak hozzá. Jött is a Nap lánya, ajtót nyitott, de hiányzott a feje. – Jaj, nézzék már – szabadkozott –, fészülködtem, s véletlenül a fészülködőasztalon maradt a fejem. Mindjárt visszateszem. – Fölkísérte a hírnököket, nyakára illesztette a fejét, és elmosolyodott.

– Mit is adhatnék nászajándékba? – tanakodott, aztán bevitte a hírnököket a konyhába. – Kemence, nyílj ki! – parancsolta, a kemence pedig kinyílt. A Nap lánya rámosolygott a hírnökökre. – Tűzifa, ugorj a kemencébe! – a tűzifa pedig fogta magát és beugrott. A Nap lánya megint a hírnökökre mosolygott, aztán folytatta: – Kemence, gyulladj meg, s szólj, hogyha bemelegedtél! – Odafordult a hírnökökhöz: – No hát, meséljenek!

A hírnökök égnek álló hajjal, holtápadtan keresgélték a szavakat, ám közben a kemence megszólalt: – Gazdasszonykám!

A Nap lánya intett: – Várjanak –, aztán mindenestül bebújt a tüzes kemencébe, tértült egyet, és egy szép, aranszínűre sült húsoslepénnyel jött elő. – Vigyétek el a királynak lakodalmi ebédre.

Mikor a hírnökök visszaértek a palotába, és rémült arccal, elhaló hangon előadták, hogy mit láttak, senki sem akart hinni a szavuknak. A menyasszony azonban féltékeny lett a lányra (ő is tudta, hogy a vőlegénye szerelmes volt bele), és így szólt: – Ő, illet én is szoktam csinálni odahaza.

– Jól van – felelte a vőlegény –, akkor lássuk most is.

– Persze, mindjárt, hogyne – halogatta volna a menyasszony, de a királyfi már vitte is a konyhába.

– Tűzifa, ugorj a kemencébe! – mondta a menyasszony, ám a tűzifa meg se moccant. – Tűz, lobbanj föl! – de a kemence csak hidegen tátongett. A szolgák raktak benne tüzet, s mikor már forró volt, a rátarti menyasszony nem tágitott, ő bizony belebújik. Alighogy belebújt, menten megégett.

Kis idő múlva a királyfit rávették, hogy egy másik lánnyal házasodjon össze. Az esküvő napján a hírnökök megint elmentek a Nap lányához, elvitték neki a szokásos csemegét. Bekopogtak, ám a Nap lánya nem az ajtót nyitotta meg, hanem a falon keresztül jött ki. – Bocsánat – mondta –, de belülről nem nyílik az ajtó. Kénytelen vagyok a falon kijönni és kívülről megnyitni. Tessék, most már bejöhetnek.

Bevezette őket a konyhába, és tanakodni kezdett: – Mit is küldhetnék a királyfinak, ha egyszer házasodik? Hoppsza, ға, ugorj a kemencébe! Tűz, lobbanj föl! – S azon nyomban meg is történt minden; a hírnököket elöntötte a hideg verejték, úgy nézték.

– Lábos, ugorj a tűzre! Olaj, kerülj a lábosba, s szólj, hogyha már sercegsz!

Kis idő múlva szólt is az olaj: – Gazdasszonykám, sercegek!

– Jöväk! – mondta mosolyogva a Nap lánya. Belenyomta ujjait a forró olajba, és az ujjak halakká változtak: tíz ujj, tíz gyönyörű sült hal; a Nap lánya maga csomagolta be őket, mert időközben újra kinőttek ujjai, és mosolyogva adta át a csomagot a hírnököknek.

Az új menyasszony is féltékeny volt és becsvágyó, s amikor meghallotta, hogy mit mesélnek az elképedt hírnökök, rákezdte: – Ő, ez semmi; látnának csak engem, micsoda halat tudok sütni!

A vőlegény a szaván fogta, odakészíttette a lábost a fonó olajjal. Az a rátarti lány meg belenyomta a kezét, és úgy összeégette, hogy rosszul lett és meghalt.

A királyné, a királyfi anyja nagyon megharagudott a hírnökökre: – Miket fessegtek folyton össze?! Minden menyasszonyt halálba kergettek!

No de azért találtak egy harmadik mátkát is fiuknak, és a menyegző napján a hírnökök megint körbehordták a csemegét.

– Huú, itt vagyok! – szólt valahonnan, fönről a Nap lánya a kopogtatásukra. Fölnéztek, hát ott látták a levegőben. – Sétáltam egyet a pókhálón. Mindjárt lejövök – s leereszkedett egy szálon, hogy átvegye a csemegét.

– De már most csakugyan nem tudom, milyen ajándékot küldjek – mormolta. Gondolkodott egy keveset, aztán elkiáltotta magát: – Késem, állj elő! – Jött is a kés, a lány pedig megfogta, és lenyisszantotta vele a fülét. Aranycsipke támadt a helyén, a fejéből omlott ki, akárha agyáról tekeredett volna le, ő pedig csak

húzta, húzta kifelé, vég nélkül. Amikor elfogyott a csipke, helyére illesztette a fülét, ujjával rákoppintott egyet, és megint úgy nézett ki, mint régen.

A csipke olyan szép volt, hogy mindenki azt tudakolta az Udvarban, honét való, úgyhogy hiába volt a királyné tilalma, a hírnökök előadták az egész fülhistóriát.

– Ő – mondta erre az új menyasszony –, én minden ruhámra olyan csipkét varrtam, amelyet így készítettem magam is!

– Itt a kés, láss neki! – kapott a szón a vőlegény.

Az az esztelen pedig levágta a fülét, ám csipke helyett tengernyi vér folyt ki a helyéből, annyi, hogy bele is pusztult a lány.

A királyfi sorra veszítette el mátkáit, és egyre jobban vágyakozott a régi lány után. Végül megbetegedett, nekibúsult, és már nem is evett, senki se tudta, hogyan lehetne életet önteni belé.

Hívtak egy öreg javasasszonyt, aki azt mondta: – Árpakását kell vele etetni, de olyan árpából legyen, amit egy óra alatt elvetnek, megnövesztenek, learatnak és megfőznek.

A király kétségbeesett, mert hát ilyen árpat nem látott még a világ. Ekkor eszükbe jutott a száműzött lány, aki annyiféle csodát művelt, és elküldtek érte.

– Hogyne, ilyen és ilyen árpa, értem – mondta a lány, azzal már ment is, elvetette az árpat, az árpa kihajtott, szárba szökken, ő pedig learatta és kását főzött belőle, mielőtt eltelt volna az egy óra.

Maga akarta elvinni és megetetni a királyfival, aki lehunyt szemmel feküdt az ágyában. De a kása rossz ízű volt, s az első kanálnyit mind visszaköpte a királyfi, egyenesen a lány szemébe.

– Micsoda? Nekem, a Nap lányának, egy király unokájának merészeled szemébe köpni a kását?

– Hát te a Nap lánya vagy? – kérdezte erre a király, aki ott téblábolt a közelben.

– Az vagyok.

– És király unokája?

– Igen.

– És mi még talált gyerekeknek gondoltunk! Akkor hát hozzámehetsz a fiunkhoz!

– Hozzá, bizony!

A királyfi azon nyomban meggyógyult, és feleségül vette a Nap lányát, aki attól fogva olyan asszony lett, mint a többi, nem művelt azontúl különös dolgokat.